ประชาสัมพันธ์

แจ้งเตือนประชาชน ให้เฝ้าระวังและป้องกันตนเองจาก “โรคฝีดาษลิง” (Monkeypox) ภัยอันตรายจากสัตว์ป่า

ซึ่งเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน และแพร่ระบาดจากคนสู่คนได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีรายงานพบผู้ป่วยโรคฝีดาษลิง แนะนำให้สังเกตอาการและป้องกันตนเอง หากมีไข้ มีตุ่ม ผื่น ที่ใบหน้า แขน และขา ให้รีบพบแพทย์โดยด่วน

หมั่นล้างมือด้วยสบู่ และเจลแอลกอฮอล์เป็นประจำ รวมถึงหลีกเลี่ยงผู้มีประวัติหรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง และมีอาการ อย่างไรก็ตาม กลุ่มเด็กเล็ก เป็นผู้เสี่ยงสูงติดโรคฝีดาษลิงมากกว่าประชาชนอื่นๆ ผู้ปกครองควรเฝ้าระวังและคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคฝีดาษลิง

โรคฝีดาษลิง (Monkeypox) เป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน และติดจากคนสู่คนได้ โรคนี้พบมากในประเทศแถบแอฟริกากลางและแอฟริกาตะวันตก ได้แก่ แคเมอรูน สาธารณรัฐแอฟริกากลาง คองโค กาบอง ไลบีเรีย ไนจีเรีย และเซียร์ราลีโอน

โรคฝีดาษลิงไม่ใช่โรคอุบัติใหม่ แต่เป็นโรคที่พบการระบาดมาแล้วในทวีปแอฟริกามากกว่า ๒๐ ปี โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัสกลุ่ม Poxviridae จัดอยู่ในจินัส Orthopoxvirus เช่นเดียวกับไวรัสอีกหลายชนิด ได้แก่ ไวรัสที่ทำให้เกิดฝีดาษในคนหรือไข้ทรพิษ (variola virus) ไวรัสที่นำมาผลิตวัคซีนป้องกันฝีดาษในคน (vaccinia virus) และฝีดาษวัว (cowpox virus)

สถานการณ์โรคฝีดาษสิง พ.ศ. ๒๕๖๕

องค์การอนามัยโลก (WHO) ยืนยันว่า พบผู้ป่วยโรคฝีดาษลิงแล้วประมาณ ๘๐ ราย และมีผู้ป่วยสงสัยเป็นฝีดาษลิงอยู่ระหว่างการสอบสวนโรค ๕๐ ราย ใน ๑๑ ประเทศที่ไม่ใช่แหล่งระบาดของโรคฝีดาษลิงและมีแนวโน้มที่จะพบผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นในอีกหลายประเทศ โดยผู้ป่วยรายแรกที่พบในการระบาดครั้งนี้เป็นผู้ป่วยจากสหราชอาณาจักรที่มีประวัติเดินทางไปยังประเทศไนจีเรียช่วงปลายเดือนเมยายน ด้วยเหตุนี้ทางสหราชอาณาจักร จึงเริ่มดำเนินการเฝ้าระวังและค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม ซึ่งในขณะนี้พบผู้ป่วยกว่า ๑๐๐ ราย แล้วจาก ๑๕ ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร สเปน โปรตุเกส อิตาลี เบลเยียม ฝรั่งเสส เยอรมนี สวีเดน สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อิสราเอล เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และกรีช

แหล่งรังโรค

๑. สัตว์ตระกูลลิง และสัตว์ฟันแทะหลายชนิด เช่น หนู กระรอก กระต่าย
๒. มนุษย์

ระยะฟักตัว

เมื่อผู้ป่วยรับเชื้อเข้าสู่ร่างกายจะมีระยะฟักตัวเฉลี่ย ๗-๓๔ วัน ทั้งนี้อาจนานถึง ๒๓ วัน

ช่องทางการแพร่กระจายโรค (Route of Transmission)

ผ่านทางการสัมผัสโดยตรง (Direct contact)

๑. จากการสัมผัสโดยตรงกับเลือด สารคัดหลั่ง หรือตุ่มหนอง ของคนและสัตว์ติดเชื้อ
๒. จากการถูกสัตว์ที่มีเชื้อกัดหรือข่วน
๓. สัมผัสเนื้อสัตว์ป่าขณะประกอบอาหาร
๔. เนื้อสัตว์ที่ปรุงสุกไม่เพียงพอ

ผ่านทางการสัมผัสทางอ้อม (Indirect contact)

๑. ใช้ที่นอนหรือของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้ป่วย
๒. สัมผัสจากกรงหรือที่ให้อาหารของสัตว์ขณะดูแลสัตว์หรือทำความสะอาดที่อยู่ของสัตว์ที่ป่วย

อาการและการแสดงอาการโรคฝีดาษลิง (monkeypox)

อาการคล้ายโรคฝีดาษ (Small pox) แต่อาการจะน้อยกว่า และจะทบต่อมน้ำเหลืองบวม (Lymphadenopathy) ได้ ในขณะที่โรคฝีดาษไม่พบต่อมน้ำเหลืองโต อาการและการแสดงอาการของโรคฝีดาษลิงมีดังนี้

๑. ไข้
๒. ปวดศีรษะ
๓. ปวดกล้ามเนื้อ
๔. ปวดหลัง
๕. ต่อมน้ำเหลืองโต
๖. หนาวสั่น
๗. อ่อนเพลีย
๘. มีผื่นขึ้นหลังจากมีไข้ ๑-๓ วัน โดยมักจะเกิดขึ้นบนหน้าและลำตัวก่อนกระจายไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกาย ผื่นโรคฝีดาษลิง จะค่อยๆ มีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ macules » papules » vesicles » Pustules » Scabs(ตกสะเก็ด)
อาการป่วยจะปรากฏประมาณ ๒-๔ สัปดาห์ โดยอาการรุนแรงมักพบในกลุ่มเด็ก ในประเทศแอฟริกา พบอัตราการเสียชีวิตประมาณร้อยละ ๓-๑๐

วิธีป้องกันโรคฝีดาษลิง (monkeypox)

๑. หลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยตรงกับเลือด สารคัดหลั่ง หรือตุ่มหนองของสัตว์ที่ติดเชื้อหรือสัตว์ป่า
๒. หลีกเสี่ยงการกินเนื้อสัตว์ที่ปรุงสุกไม่เพียงพอ
๓. หลีกเลี่ยงการสัมผัสสัตว์ที่อาจจะเป็นแหล่งรังโรคหรือสิ่งที่อาจปนเปื้อนสารคัดหลั่ง หากจำเป็นต้องสัมผัสให้หมั่นล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำหรือเจลแอลกอฮอล์เมื่อสัมผัสกับสัตว์หรือคนที่ติดเชื้อหรือเดินทางเข้าไปในป่า
๔. ไม่นำสัตว์ป่ามาเลี้ยงหรือนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศโดยไม่มีการคัดกรองโรค
๕. กรณีมีการเดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขตติดโรค ต้องทำการคัดกรองและเฝ้าระวังอาการจนครบ ๒๑ วัน หากมีอาการเจ็บป่วยให้รีบไปพบแพทย์ทันที และทำการแยกกักตัวเพื่อมิให้ผู้ป่วยมีการแพร่กระจายเชื้อ
๖. กรณีพบผู้ป่วยให้แยกผู้ป่วยออกจากผู้อื่นและให้วิธีป้องกันแบบ droplet precautions

วิธีการรักษาโรคฝีดาษลิง (monkeypox)

ปัจจุบันยังไม่มีการรักษาโรคฝีดาษสิงที่เฉพาะเจาะจง

การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้ทรพิษสามารถป้องกันโรคฝีดาษลิงได้ ๘๕% และสามารถใช้ในการควบคุมการระบาดได้ โดยก่อนหน้าที่จะกวาดล้างไข้ทรพิษได้นั้น มีการฉีดวัคซีนหรือที่เรียกกันว่า การปลูกฝีซึ่งจะช่วยป้องกันทั้งสองโรคนี้ได้ แต่เด็กที่เกิดหลังปี ๒๕๒๓ จะไม่เคยได้รับการฉีดวัคซีนไข้ทรพิษมาก่อนจึงเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อโรคมีดาษลิงมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ

แนวทางการเฝ้าระวังโรคฝีดาษลิง

เนื่องจากพบการระบาดของโรคมีดาษลิงในหลายประเทศซึ่งยังไม่เคยมีผู้ป่วยมาก่อน และพบผู้ป่วยในประเทศไทยแล้วเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมจึงมีการเฝ้าระวัง ดังนี้

๑. กองควบคุมโรคติคต่อ ประสานข้อมูลกับด่านควบคุมโรคติดต่อและกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรคเพื่อเฝ้าระวังผู้ป่วยซึ่งเดินทางมาจากต่างประเทศ

๒. ศูนย์บริการสาธารณสุข เฝ้าระวังผู้เดินทางมาจากทวีปแอฟริกาและประเทศที่พบผู้ป่วย ๑๕ ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร สเปน โปรตุเกส อิตาลี เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมัน สวีเดน สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อิสราเอส เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และกรีซ ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร หากพบผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับโรคมีดาษลิง ให้แจ้งต่อ กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร โทร ๐ ๒๒๐๓ ๒๘๙๐, ๐๙๒ ๔๐๑๘๗๘๖

แหล่งที่มา: ๑. Centers for Disease Control and Prevention website (https://www.cdc.gov)
๒. ศูนย์ข้อมูลโรคติดเชื้อและพาหะนำโรค กระทรวงสาธารณสุข